

OVER SKIGARD`N

Utgiver: Landbruksforvaltningen i Folldal kommune
Enhet for Teknisk, Landbruk og Utvikling
Nr. 2/2024 Mai

Landbruksforvaltningen i Folldal Kommune

Telefon: 62 49 10 00,

Epost: postmottak@folldal.kommune.no

Nettside: www.folldal.kommune.no

Skogbruk har ny kontordag i Folldal – som er hver onsdag.

Innhold

1.	LANDBRUKSPERSONELL I FOLLDAL KOMMUNE	2
2.	SMIL-MIDLER- Søknadsfrist 15. mai.....	3
3.	TILSKUDD TIL DRENERING I 2024	4
4.	SKOGBRUK.....	5
5.	TILTAKSPLANER VILLREIN OG BEITEBRUKEN	6
6.	BEITETILSKUDD (UTMARKSBEITE OG BEITE PÅ INNMARK).....	7
7.	KADAVERTILSKUDD OG PRØVETAKING.....	7
8.	PASS PÅ AT GÅRDSKARTET DITT ER RIKTIG!.....	8
9.	GJØDSLINGSPLAN - erfaringer etter kontroller	8
10.	INNOVASJON NORGE – IBU MIDLER TRADISJONELT LANDBRUK	9
11.	DRIVEPLIKT OG JORDLEIEAVTALER	10
12.	RMP – REGIONALE MILJØTILSKUDD	10

Har du noen fine bilder av fjøset, dyra, folka eller maskiner som viser hverdagen i landbruket i Folldal. Send oss gjerne på epost, så tar vi de med i neste utgave av Over Skigard`n. Opplys hvem som er fotograf, og gjerne en setning eller to om hva bildet viser.

1. LANDBRUKSPERSONELL I FOLLDAL KOMMUNE

Bjørn Gussgard, jordbrukssjef, vanligvis ikke til stede fredager,
bjorn.gussgard@folldal.kommune.no

Anita Tellebon, fagkonsulent landbruk, anita.tellebon@folldal.kommune.no

Synnøve Steien Bakken, fagkonsulent landbruk, synnove.s.bakken@folldal.kommune.no

Skogbruk hver onsdag 9-13 på kommunehuset Folldal. Ellers tilgjengelig på kontoret på Alvdal.

Birgit Elise Arnegard, tlf. 94145652, epost: birgit.elise.arnegard@alvdal.kommune.no

Anders Jensen, tlf. 47791517, epost: anders.jensen@alvdal.kommune.no

2. SMIL-MIDLER- Søknadsfrist 15. mai

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-midler)

De lokale tiltaksstrategiene for SMIL-midler i Folldal er rullert, nye er vedtatt og gjelder perioden 2024-2027. Tiltaksstrategiene belyser lokale utfordringer som legger grunnlaget for prioriterte tiltak. I år har Folldal kommune fått et budsjett på kr 900.000 fra Statsforvalteren til videre fordeling på lokale SMIL-prosjekter.

Det kan gis SMIL-midler til tiltak som:

- ivaretar natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapet
- bidrar til å hindre eller redusere forurensning eller risiko for forurensning fra jordbruket
- planleggings- og tilretteleggingsprosjekter som leder fram til konkrete kulturlandskaps- eller forurensningstiltak.

Tilskudd kan innvilges foretak / eiere av landbrukseiendom som oppfyller vilkårene i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Dersom arealene er leid bort må

søker kunne dokumentere at vilkårene er oppfylt.

Søknaden skal bl.a inneholde opplysninger om formålet med tiltaket, beskrivelse av tiltaket, detaljert kostnadsoverslag, kart som stedfester tiltaket, gjerne bilder av nåsituasjonen, for bygningsprosjekter; tegninger i målestokk.

For mer informasjon, lenker til lokale tiltaksstrategier og søknadsskjema for SMIL finner du på kommunens nettside: [Spesielle](#)

[miljøtiltak i jordbruket \(SMIL-midler\) - Hovedportal \(folldal.kommune.no\)](#)

Sidene 18-20 i de lokale tiltaksstrategiene har en sammenstilling / oversikt over prioriterte tiltak, og de er det mange av. Ta en titt!

Av prioriterte tiltak kan vi bl.a nevne disse;

- Investering i eksterne gjødsellager eller satellittlager, transportable satellittkummer og containere
- Investering i dekke over eksisterende gjødsellager
- Tilrettelegging for spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange, med tilrettelegging for strekking av slange over bekk eller elv eller gjennomslag for slange under vei

- Tiltak med formål redusert avrenning og utvasking fra lagringsplasser for kompostering av talle (f.eks skjerming av tallehaugen mot smeltevann og anna overflatevann)
- Fjerning av piggtråd som ligger til nedfalls (det skal ikke gis tilskudd til prosjekter som fjerner eller svekker gjerder der det er gjerdeplikt mot utmark), inntil kr 15 pr meter
- Innkjøp av plastpresse for rundballefolie
- Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg for å redusere risiko for erosjon og avrenning av næringsstoffer, nye avskjæringsgrøfter og rensking av eksisterende m.m
- Restaurering av seterbebyggelse
- Investering i nødvendig I-mek der formålet er å opprettholde eller gjenoppta aktiv seterdrift med mjølkeproduksjon
- Rydding av setervoller som helt eller delvis er grodd igjen
- Tilrettelegging for friluftsliv i jordbrukslandskapet

For spørsmål til SMIL-ordningen, ta gjerne kontakt med landbrukskontoret.

3. TILSKUDD TIL DRENERING I 2024

Statsforvalteren har gitt ekstra bevilgninger til tilskudd til drenering til alle kommuner i Innlandet. Folldal har nå totalt **kr 155.000** for 2024 som kan fordeles. Tiltak som kommer inn under ordningen er:

Ussystematisk grøfting: I Folldal er det mye punktvis drenering som er aktuelt. Satsen med tilskudd er kr 61 pr løpemeter oppad begrensa til at beløpet ikke skal overskride kr 4.000 pr dekar for det areal som blir berørt av tiltaket.

Avskjæringsgrøfting: Grøftingen skal bidra til å hindre vannsig fra overforliggende arealer inn på jordbruksarealet. Satsen med tilskudd er kr 61 pr løpemeter oppad begrensa til at beløpet ikke skal overskride kr 4.000 pr dekar for det areal som blir berørt av tiltaket.

Systematisk grøfting: Satsen er kr 4.000 pr dekar.

Profilering: Overflateforming der et system av åpne grøfter med møneformete teiger mellom grøftene sikrer overflateavrenning av arealet. Satsen er kr 4.000 pr dekar.

Omgraving: Omsnuing av jordprofilet på myrarealer, slik at torvjord legges under og et lag av undergrunnsjord legges på toppen. Omgraving skal drenere arealet og bedre bæreevne. Satsen er kr 4.000 pr dekar.

Mere informasjon og link til søknadsskjema her: [Tilskudd til drenering av jordbruksjord - Landbruksdirektoratet](#)

Til tross for at varmere klima gjør at det regner mere enn tidligere er fortsatt Folldal ganske nedbørsfattig. Stort sett er det for lite nedbør til at det er nødvendig med systematisk grøfting med fast grøfteavstand. I Folldal handler det mye om å avskjære sig i grunnen og drenere ut enkelte blautflekker. Da er tiltaket som regel enkeltgrøfter og gjerne avskjæringsgrøfter i jordets overkant. Ønsker du råd om drenering- landbrukskontoret tar gjerne en befaring for å kikke på problemet. Ellers vil nok Norsk Landbruksrådgiving kunne lage grøfteplaner.

4. SKOGBRUK

Rullering av kommunale tiltaksstrategier og retningslinjer for tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)

Folldal kommune har som en av seks kommuner vedtatt nye kommunale tiltaksstrategier og retningslinjer for tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) for 2024-2027. Tilskuddene omfatter skogkultur/skjøtsel, veibygging, miljøtiltak i skog, drift med taubane, hest mm., utdrift av skogsvirke til bioenergi og tilskudd til andre tiltak i skogbruket. Formålet er å stimulere til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, klima, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivarettatt/skjøttet.

Tiltaksstrategiene og retningslinjene ligger tilgjengelig på kommunens hjemmesider. Tilskudd til veibygging har løpende saksbehandling, ingen søknadsfrist. Andre tiltak har også løpende saksbehandling, men søknadsfrist 15. november.

Nye skogbruksplaner 2024-27

Folldal er en av fem kommuner som skal rulleres med nye skogbruksplaner. Det vil bli tilbudt flere ulike produkter. På grunn av dårlig flyfotovær sommeren 2023 må nye bilder tas sommeren 2024. Utsendelse av tilbud til skogeiere og bestillinger vil derfor ikke skje før vi bikker 2025. Det anbefales sterkt at skogeiere ser på muligheten, **mer informasjon vil komme**.

Alle skogeiere som bestiller plan, vil få skogen taksert med oppdaterte miljøregistreringer (MiS). Jf. Norsk PEFC Skogstandard er det et krav om at skogen må være miljøsertifisert før hogst, dvs at man i praksis ikke får solgt tømmer til en sertifisert tømmerkjøper uten gyldige MiS-registreringer. En skogbruksplan har også stor verdi for garden ifbm med verdivurderinger, overdragelser mm. Det gis et offentlig tilskudd på inntil 45 % til ny skogbruksplan med miljøregistreringer, og restkostnaden kan dekkes med skogfond over fem år.

Priser på sagtømmer og massevirke

Både pris og avsetning på de fleste tømmerstortiment har vært relativt god den siste tiden, og prisen for massevirke furu står på 430 kr/m³ gjeldene frem til juli 2024. Sagtømmerprisen er også justert opp med 45 kr/m³ – gjeldene frem til juli 2024.

5. TILTAKSPLANER VILLREIN OG BEITEBRUKEN

18. mars var det møte på Gruvekroa om beitebruk og bærekraft, og der forholdet mellom beitebruken for bufe og villrein var tema. Her tar vi noen av anbefalingene som ble nevnt på møtet. .

I forskingsprosjektet «Saltslikkestein som smittested for skrantesjuka» er avdekka at villreinen oppsøker sauens salteplasser. Reinen slikker salt og eter også saltholdig jord i nærheten. Det er også påvist egg fra to rundormer som er vanlige på sau (blant annet N. Battus) i reinens avføring. Det er mye som er usikkert med kunnskapsgrunnlaget. Man har dokumentasjon på at villreinen kommer på salteplassene i blant anna Knutshø, og man har dokumentasjon på at egg fra to av sauens rundormer finnes i møkk fra rein. Men resten er foreløpig hypoteser og spekulasjoner. Man vet ikke omfanget av smitte av parasitter, og man vet heller ikke hva eventuell forekomst av saueparasitter i villrein vil bety for helse og vekter på rein.

Utkastet til tiltaksplan for villrein i Knutshø har en del føre var tiltak som etter landbrukskontorets vurdering allerede nå kan være fornuftig for beitenæringa å fokusere på:

Følge nasjonale anbefalinger på snyltebehandling av bufe: Det vil være viktig for beitenæringas omdømme at alle gjennomfører den snyltebehandlinga som er anbefalt. Riktig snyltebehandling gir best produksjon på husdyra og samtidig redusert fare for smitte av parasitter til vilt, og bør dermed være «vinn vinn».

Saltstein bør oppbevares utilgjengelig fram til beiteslipp: Ikke la saltstein være tilgjengelig i automat eller på salteplass før dato for beiteslepp.

Saltstein bør tas inn igjen eller gjøres utilgjengelig ved dato for sanking: Ikke la saltstein stå igjen til viltet etter at husdyra sankes.

Plasseringsstrategi: Plassering av salteplasser på berg eller tørre rabber er best. Plassering på rålendte plasser eller i myr er mindre gunstig.

Prøve ut overgang til automater med saltoppsamling: Det er positivt om noen beitelag prøver ut automater med saltoppsamling. På grunn av tiltak i forhold til skrantesjuka i Nordfjella er det utvikla en del patenter i det området. Du finner mere informasjon om noen aktuelle leverandører og patenter for saltoppsamlere på denne linken: <https://www.ve-con.no/>

Alle villreinområdene i Norge er taksert etter en ny kvalitetsnorm. Både Rondane og Knutshø ble klassifisert til dårlig tilstand. Det er utarbeida utkast til tiltaksplaner for begge disse villreinområdene av Statsforvalterne i henholdsvis Innlandet og Trøndelag. Begge disse tiltaksplanene ligger nå til vurdering hos Miljøverndepartementet, og forventes å komme på høring i løpet av 2024. Sølknletten ble klassifisert til middels tilstand, og i løpet av 2024 vil det bli starta opp en prosess med tiltaksplan også for dette villreinområdet.

6. BEITETILSKUDD (UTMARKSBEITE OG BEITE PÅ INNMARK)

Det er ulike beitekrav i produksjonstilskuddssøknaden som må oppfylles. Her ligger både krav om beitetid og fôropptaket på beite. En oversiktlig beitelogg er derfor viktig.

Vilkår for å få beitetilskudd er:

- Dyrene må ha beitet minst 12 uker på innmark og/eller utmarksbeite.
- Mer enn halvparten av det daglige grovfôropptaket må komme fra beitet.
- Dyra må ha tilfredsstillende beitemuligheter.

Vilkår for å få utmarksbeitetilskudd er:

- Dyrene må ha beitet i utmark i minimum 5 uker.
- Mer enn halvparten av det daglige grovfôropptaket må da skje ved beiting i utmarka.

Med utmarksbeite menes beiteareal som ikke er klassifisert som fulldyrket, overflatedyrket eller innmarksbeite i gårdskart (AR5).

Beiteloggen bør inneholde følgende:

- Dato for beitestart
- Hvor dyra har beitet (Fulldyrket, overflatedyrket, innmarksbeite eller utmarksbeite)
- Hvilke dyr og antall
- Bytte av beiter
- Tilleggsfôring eller ikke, eventuell prosentvis fordeling
- Dato for innsett.

Det finnes maler for beitelogg, men notatblokka fungerer så lenge infoen ligger der.

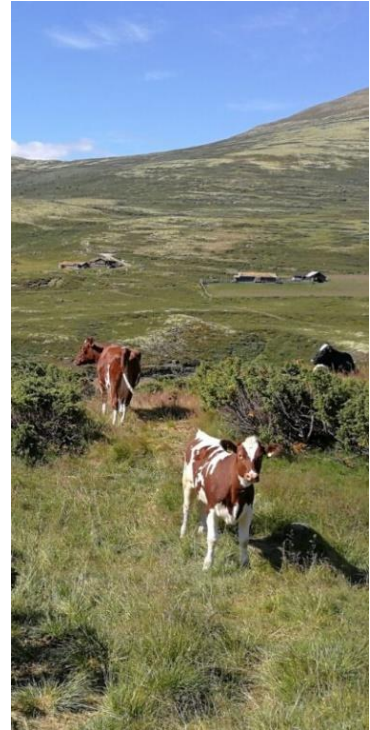
7. KADAVERHÅNDTERING OG PRØVETAKING

Mattilsynet har gitt noen påminninger om retningslinjer ved kadaverhåndtering, som ønskes formidla videre. Informasjonen er tidligere sendt ut i egen info epost. Vi minner om noen punkter.

Noe komplikasjoner og dødelighet må en regne med ved alt dyrehold. Husk at kadaver meldes inn til Biosirk og ikke avhendes på annen måte.

Sau: Alle selvdøde eller avliva sauer over 18 måneder skal prøvetas for skrapesjuka. Det skjer ved at kadaver skal meldes inn til Biosirk Norge AS og at prøve tas ut ved henting. Elektronisk øremerke **skal** sitte igjen i dyret. Dersom kadaver legges på felles henteplasser administrert av Folldal Sau og Geit, skal kadaver uansett meldes inn av hver enkelt foretak til Biosirk. Husk også at henteplass må være korrekt angitt ved alle innmeldinger – er det på felles kadaverplass eller hjemme på garden.

Storfe: Tilsvarende skal alle selvdøde eller avliva storfe over 48 måneder prøvetas for prionsjukdommer. Også for storfe skjer det ved at kadaver som ellers meldes inn til Biosirk Norge AS og at prøve tas ut ved henting. For storfe skal øremerkene sitte i.

8. PASS PÅ AT GÅRDSKARTET DITT ER RIKTIG!

Det er viktig å melde fra hvis du mener det er uoverensstemmelser mellom gårdskart og terreng. Gårdskartet danner grunnlaget for søknad om tilskudd, og feil må rettes. Landbrukskontoret er hver sommer ute på befaringer for å oppdatere kartgrunnlaget etter for eksempel flyfotografering, nydyrking eller mottatte meldinger om andre endringer. Dersom du mener det er feil i gårdskartet ditt er det du som må melde dette til oss, så vi får lagt inn nødvendig befaring.

Gårdskartet ditt finner du på <https://gardskart.nibio.no/search>

9. GJØDSLINGSPLAN - erfaringer etter kontroller

Vi minner om at tida nå er inne for å ta en sjekk på hvordan en ligger an med gjødslingsplan for vekstsesongen 2024.

Mange setter bort gjødselplanleggingen til andre, men det er du som gardbruker som er ansvarlig for at den er riktig. For å unngå avkortninger i tilskudd for mangler og feil, må en ha en gjødslingsplan som er i samsvar med gjødslingsplanforskriften – noe de fleste krysser av på i søknadene at de har.

Sjekk følgende:

-Er alle skifter med i planen?

- Har du gjødslingsplan for like mange dekar som du søker produksjonstilskudd på? Sjekk at arealet samsvarer i plan og søknad.
- NB! Også ugjødslete arealer og innmarksbeiter skal være med i planen.

-Har du kart over alle skiftene?

- Sjekk at arealopplysningene i planen stemmer med arealet i kart. Bruk gjerne gardskart.no

-Hvor gamle er jordprøvene?

- De skal være maks. 8 år, og det skal være representative jordprøver for alle skifter (unntatt innmarksbeiter – lysegul farge i gårdskart)

-Har du kontroll på total-Nitrogenet?

- Det skal ikke spres mer enn 17 kg total-Nitrogen pr dekar når det gjødsles med husdyrgjødsel.

Dette er noen punkter landbrukskontoret sjekker når gjødslingsplanene kontrolleres. I tillegg er det et obligatorisk krav i forhold til ordninger i RMP (og KSL) med gjødselnotater. **Så derfor er viktig at dere gjør notater for «hva, hvor og når, mengder pr dekar» gjennom sesongen!** For de av dere som bruker digital gjødslingsplan er kravene de samme – sørg for at alle krav er oppfylt, og at du kan dokumentere det som kreves.

10.INNOVASJON NORGE – IBU MIDLER TRADISJONELT LANDBRUK

Ressursavklaring/forprosjekt

Støttesats inntil 100% tilskudd på eksterne kostnader
Ikke tilskudd til eget arbeid med gjennomføring
Maksimalt kr 100.000 i tilskudd

Investeringsstilskudd innen storfe

For prosjekter med omlegging fra bås til løsdrift
Støttesats inntil 50%
Maksimalt tilskuddsbeløp 5,0 million kroner

Generasjonsskiftetilskudd (under 35 år)

Støttesats inntil 50% for menn, 70% for kvinner
Maksimalt kostnadsoverslag 2 million kroner.

Tilskudd til gjødsellager og bioest

Støttesats inn til 25%
Maksimalt tilskuddsbeløp kr 250.000

Prioriteringene til Innovasjon Norge på tradisjonelt landbruk:

1. Melkeproduksjon. Med særlig vekt på ombygging til løsdrift for små og mellomstore bruk inntil 30 årskyr
2. Ammeku, sau og geit, nødvendig oppgraderinger skal prioriteres foran kapasitetsutvidelser
3. All økologisk produksjon forutsatt marked
4. Varige investeringer innen grønnsaker, frukt og bær
5. Lager og tørkeanlegg til korn
6. Kraftfôrkrevende produksjoner (dyrevelferdsprosjekter prioriteres)

Søknadsfrist

Ingen søknadsfrist, fortløpende behandling så lenge det er tilgjengelige midler.

Landbrukskontoret er førstelinje

Ta kontakt med jordbrukssjef Bjørn Gussgard dersom du har prosjekt aktuelle for 2024. Det er viktig med gode prosesser både på teknisk planlegging og økonomisk driftsplan. Investeringer i driftsbygninger er langsiktige tiltak som legger rammene for drifta i mange år framover. Landbrukskontoret kan veilede, formidle spørsmål til Innovasjon Norge, arrangere gardsbesøk eller teams møter med Innovasjon Norge.

11.DRIVEPLIKT OG JORDLEIEAVTALER

Husk at kopi av jordleieavtaler skal sendes kommunen! Jordeiers ansvar! Kopi av jordleieavtaler skal sendes kommunen, f.eks på e-post: postmottak@folldal.kommune.no

Etter jordlovens § 8 skal alt jordbruksareal drives i hele eiertiden. Når man ikke driver jorda selv, må det inngås leieavtale på minimum 10 år for at driveplikten skal oppfylles. Over 10 år kreves konsesjon. Det er eier av jordbruksarealet som er ansvarlig for å ha dette i orden, og kopi av jordleieavtalen skal sendes til kommunen. Jordleieavtalen kan ikke sies opp av eier i leietida, kun dersom leier misligholder den.

På kommunens nettside (skjemaside) finner du forslag til mal som kan benyttes ved jordleie: [Skjema - Hovedportal \(folldal.kommune.no\)](https://www.folldal.kommune.no/Skjema-Hovedportal)

Jordeier som mener å ha gode grunner for å leie ut jordbruksarealene på kortere tid enn 10 år, må søke kommunen om fritak for driveplikt for inngåelse av leieavtale av kortere varighet.

Kommunestyret i Folldal har vedtatt [retningslinjer for behandling av saker etter jordloven](#)

Ut fra disse retningslinjene skal kommunen ha en restriktiv praksis på søknader om fritak for driveplikt for inngåelse av leieavtaler på jord av kortere varighet enn 10 år.

12.RMP – REGIONALE MILJØTILSKUDD

Da har vi fått melding om at reglene for å få RMP-tilskudd er tilnærmet uendret fra 2023. Unntaket er at det gis et høyere tilskudd for å bruke regional frøblanding når en sår striper

med pollinatorvennlige blomster (soner for pollinerende insekter). Det blir også presisert at tilskuddet til pollinatorsonene gjelder striper på minst to meters bredde. Dette falt ut av forskriften i 2023. [Se denne artikkelen om årets endringer](#)

[Her er lenke til temaside om regionale miljøtilskudd.](#) hvor du finner veilederen for 2023 og hvor du også vil finne veileder for 2024 etter hvert, (tilskuddssatsene fastsettes etter jordbruksoppgjøret).

Søknadsfristen for RMP-tilskudd er som tidligere, 15. oktober. Det anbefales å sette seg inn i *vilkårene* for tilskudd til de aktuelle tiltak allerede nå, før vekstsesongen tar til. *Dette*

gjelder spesielt tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel hvor regelverket er komplisert. Det er viktig med gode/detaljerte notater for hvert skifte gjennom vekstsesongen. Har du spørsmål til RMP-ordningen, ta kontakt med Anita på landbrukskontoret.